

Universiteit Utrecht

Faculteit Geowetenschappen
Alumni Sociale Geografie & Planologie

ALUMNI NIEUWSBRIEF

NUMMER
01 2017

Voorwoord • Hoe gaan steden om met diversiteit? • Uitnodiging alumnibijeenkomst over DIVERCITIES 10 juni 2017 • City trip naar New York • Energielabel voor overstromingsrisico's • Sosjale geografie moet kritieser! • DeGEOGRAAF • V.U.G.S. • GEOColumn

Voor u ligt weer een nieuwe editie van de alumni-nieuwsbrief Sociale Geografie en Planologie. Een nummer met uiteenlopende onderwerpen. Mocht u dit jaar naar New York gaan, dan kan ik u zeer het nieuwe boek 'Wandelen in New York' aanbevelen. Deze reisgids is geschreven door drie stadsgeografen.

Daarnaast organiseren de V.U.G.S. en het departement SGPL weer een alumniactiviteit op zaterdag 10 juni aanstaande. Wij nodigen u van harte uit. Tijdens deze middag in de Faculty Club van de universiteit zult u meegenomen worden in het onderwerp Divercities. Verderop in de nieuwsbrief vertelt Gideon Bolt meer over dit onderwerp. Ook leuk om uw mede-alumni weer te ontmoeten. In het programma is daarvoor voldoende ruimte opgenomen en bij mooi weer zullen

de ontvangst en borrel heerlijk in de besloten stadstuin plaatsvinden.

Ook over de aankomende verhuizing van de faculteit Geowetenschappen zijn verhalen opgenomen. Ben de Pater kijkt via STENSULGEESEE terug op de geschiedenis van SGPL. En op eigen wijze geeft ook onze vaste columnist Ton van Rietbergen zijn kijk op het Van Unnikgebouw, ofwel Trans II.

Maar er staat veel meer in de nieuwsbrief. Namens het departement SGPL wens ik u veel leesplezier en hopen wij u op 10 juni aanstaande weer te mogen begroeten in het mooie Utrecht.

Erika van Middelkoop

Hoe gaan steden om met diversiteit?*

Steden in de Westerse wereld worden steeds meer divers. Voor een belangrijk deel is dat een gevolg van internationale immigratie. Maar ook binnen de immigrantengroepen is er sprake van een toenemende diversiteit.

In het zojuist afgeronde Europese project *DIVERCITIES* hanteren we het begrip hyperdiversiteit, waarmee we benadrukken dat zowel tussen migranten als

Copenhagen: Buildings in Bispebjerg.
Foto Anne Winther Beckman

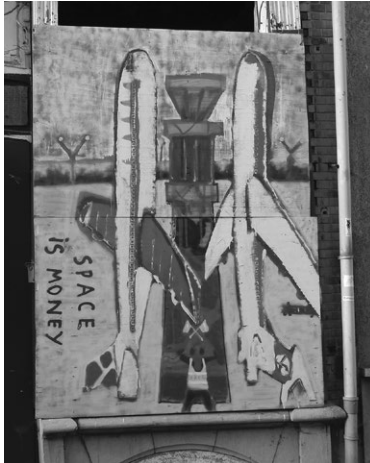
tussen niet-migranten (autochtonen) grote verschillen bestaan in termen van attitudes (bijvoorbeeld zeer religieus of niet), ruimtelijk gedrag (gebruik maken van de buurt of niet) en leefstijl (de een is bijvoorbeeld meer op een stedelijk leven gericht dan de ander). Beleidsmakers met de multiculturele samenleving in hun portefeuille zien zich in toenemende mate geconfronteerd met deze groeiende diversiteit binnen groepen en vragen zich af welk beleid in die steeds meer diverse samenleving mogelijk en effectief is.

DIVERCITIES heeft onderzoek gedaan in 14 steden: Antwerpen, Athene, Boedapest, Istanboel, Kopenhagen, Leipzig, Londen, Milaan, Parijs, Rotterdam, Tallinn, Toronto, Warschau en Zürich. In elke stad hebben we beleidsdocumenten geanalyseerd en interviews

gehouden met vertegenwoordigers van gemeenten en maatschappelijke organisaties om in kaart te brengen hoe steden omgaan met diversiteit. Daarnaast hebben we interviews gehouden met bewoners en ondernemers om inzicht te krijgen in de gevolgen van diversiteit voor ondernemerschap, sociale cohesie en kansen voor sociale mobiliteit. De onderzoeksresultaten zijn gebundeld in 14 'City Books' die gratis te downloaden zijn (<https://www.urbandivercities.eu/>).

In deze bijdrage beperk ik me tot visies die de steden hebben op diversiteitsbeleid. Eerst laat ik zien dat er tussen stedelijke en nationale overheden tegenstellingen zijn als het gaat om het beleidsdiscours over diversiteit. Vervolgens ga ik in op de vraag welke lessen Nederlandse steden kunnen trekken uit ons onderzoek.

* Deze bijdrage is tot stand gekomen in het kader van het DIVERCITIES project, dat wordt gefinancierd door de Europese Unie (7e Kaderprogramma, thema SSH.2012.2.2.2-1; Governance of cohesion and diversity in urban contexts. Grant agreement: 319970). De zienswijzen in deze bijdrage vallen onder verantwoordelijkheid van de auteur en komen niet noodzakelijkerwijs overeen met de opvattingen van de Europese Commissie.

Antwerp: Protest art on the streets of Borgerhout. Foto David Wills

Diversiteitsbeleid

In 2010 (Merkel) en 2011 (Cameron, Sarkozy) verklaarden de leiders van de drie grootste Europese landen de multiculturele samenleving als mislukt. Deze opvatting heeft er, samen met de toenemende zorgen over de toenemende diversiteit van de bevolking, voor gezorgd dat landen steeds meer kiezen voor een beleid van assimilatiebeleid.

Steden volgen niet automatisch de landelijke trend als het gaat om

diversiteitsbeleid. In veel steden is het beleidsdiscours veel positiever dan het landelijke discours. Het discours is gebaseerd op pragmatische inzichten die aanknopingspunten geven voor nieuwe formuleringen van beleid. Van de 14 steden in ons onderzoek is Rotterdam eigenlijk de enige uitzondering hierop. Met de overwinning van Leefbaar Rotterdam in 2002 is de toenemende etnische diversiteit op de kaart gezet als een probleem van 'on-Nederlandse' omvang. Nieuwkomers worden geacht zich aan te passen aan 'de' gevestigde culturele orde (zie de Rotterdamse Integratienota, 2015). Daarmee is het assimilatiebeleid nog wat scherper aangezet in Rotterdam dan bij de landelijke overheid. In onze andere onderzoekssteden is er sprake van een tegenovergesteld patroon. Terwijl nationale overheden in Europa diversiteit steeds meer als een bedreiging zien en hameren op de noodzaak dat nieuwkomers assimileren, hanteren veel steden (zoals Londen, Zurich, Milaan, Parijs en Kopenhagen) een veel pragmatischere benadering en omarmen ze diversiteit als een kans om de sociale cohesie en de concurrentiepositie te versterken.

Lessen voor Nederlandse steden

Diversiteitsbeleid kan worden getypeerd aan de hand van drie criteria: 1) Erkenning gaat om het tegemoetkomen aan specifieke behoeften die groepen hebben. 2) Hervreiding is gericht op het verminderen van achterstand en ongelijkheid. 3) Ontmoeting gaat om het faciliteren van ontmoetingen met anderen.

Uit onze internationale vergelijking valt ten eerste op dat er vaak een spanning bestaat tussen de begrippen *erkenning* en *hervreiding*. Een te grote nadruk op *erkenning* kan het zicht wegnemen op vraagstukken van toenemende ongelijkheid. Londen en Toronto worden vaak geprezen om hun diversiteitsbeleid en tolerantie, maar uit interviews met beleidsmakers uit het veld blijkt dat een dominant positief discours over diversiteit onze blik soms vertroebelt en niet laat zien wat er echt aan de hand is in bepaalde wijken. Diversiteit wordt vooral ingezet als symboolpolitiek, als marketing strategie voor steden, maar er is onvoldoende aandacht voor de problemen en conflicten als gevolg van diversiteit. Bij het bevorderen van

Rotterdam: Neighbourhood garden in Feijenoord. Foto Zoe D. Cochia

Links
Leipzig: Apartment life
in Leipzig-Grünau.

Foto David Wills

Rechts
Warsaw: Street art
project in Praga Północ.

Foto David Wills

sociale mobiliteit wordt eenzijdig de verantwoordelijkheid gelegd bij de werknemers, terwijl met werkgevers slechts vrijblijvende afspraken worden gemaakt.

In Parijs is de situatie omgekeerd. Er is wel veel aandacht voor herverdeling, maar diversiteit is een gevoelig thema dat zich slecht verhoudt tot de republikeinse Franse traditie. Het niet willen tegemoetkomen aan de specifieke behoeften die migrantengroepen hebben staat de binding met de ontvangende samenleving in de weg. Daarnaast maakt de keuze om geen statistieken naar herkomstgroepering te verzamelen het onmogelijk om te beoordelen of het beleid gericht op herverdeling (zoals anti-discriminatiebeleid en het subsidiëren van arbeidsplaatsen) ook effectief is. Zurich is een van de weinige steden in ons onderzoek waar *erkenning* en *herverdeling* hand in hand gaan. Er

wordt alles aan gedaan om migranten zich thuis te laten voelen en tegelijkertijd is er oog voor het gevaar van toenemende ongelijkheid.

Ten aanzien van *ontmoeting*, het derde type van diversiteitsbeleid, is er tussen de steden het meeste overeenstemming, in ieder geval als het gaat om het beleidsdiscours. Vrijwel overal wordt gestreefd naar meer sociale mix, met het idee dat dat de sociale cohesie en de binding aan de stad bevordert. In de praktijk leidt het bouwen voor de middenklasse echter vaak tot verdringing van de lager betaalden uit de centrale steden, waardoor de ruimtelijke ongelijkheid juist toeneemt. Parijs en Zurich zijn voorbeelden van steden die dat gevaar onderkennen en oog hebben voor de noodzaak om ook betaalbare woningen te bouwen. Het sociale mixingsbeleid leidt in de meeste gevallen overigens ook niet tot meer sociale

cohesie. Dat wil niet zeggen dat sociale mix altijd tot mislukken gedoemd. Veel hangt af van hoe het project fysiek is ingericht, en vooral ook welke aanvullende projecten er zijn om ontmoetingen tussen verschillende bevolkingsgroepen ook daadwerkelijk te stimuleren.

Gideon Bolt

Istanbul: Street vendor at Taksim Square. Foto Melissa Lee

Zurich: Square in District 9. Foto Anna Babel

Alumniactiviteit over DIVERCITIES

zaterdag 10 juni 2017 *Komt u ook?*

Steden in de Westerse wereld worden steeds meer divers. Voor een belangrijk deel is dat een gevolg van internationale immigratie. Maar ook binnen de immigrantengroepen is er sprake van een toenemende diversiteit. Met deze zinnen begint het verhaal van Gideon Bolt dat u in deze nieuwsbrief kunt lezen.

Wilt u hier meer over horen, dan bent u van harte uitgenodigd op de **alumni-bijeenkomst**, die de Vereniging van Utrechts Geografie Studenten samen met het departement Sociale Geografie en Planologie organiseert op **zaterdag 10 juni 2017**.

Drie Utrechtse geografen zullen u meer vertellen over DIVERCITIES. In het programma kunt u lezen waar de lezingen over gaan.

Tijdens het programma is er ook ruimte om uw mede alumni weer te ontmoeten. De V.U.G.S. zal een lijst op de website <http://www.vugs.nl/vereniging/alumni/> bijhouden van de deelnemers, zodat u kunt zien wie deze zaterdagmiddag aanwezig zullen zijn.

Wij hopen u te mogen begroeten tijdens deze alumniactiviteit op zaterdag 10 juni aanstaande in de Faculty Club.

Elianne van der Linden en Erika van Middelkoop

Programma

13.30 - 14.00 uur

Ontvangst met koffie en thee in de Faculty Club, bij mooi weer in besloten stadstuin

14.00 - 14.35 uur

Lezing over 'Hoe gaan steden om met diversiteit?' door dr. Gideon Bolt

Stedelijke beleidsmakers zien zich in toenemende mate geconfronteerd met een groeiende diversiteit in hun stad en vragen zich af welk beleid in die steeds meer diverse samenleving mogelijk en effectief is. Op basis van het internationale DIVERCITIES onderzoek in 14 steden laat Bolt zien dat steden vaak veel positiever denken over diversiteit dan landelijke overheden. Vervolgens gaat hij in op de vraag welke lessen Nederlandse steden kunnen trekken uit het onderzoek.

14.35 - 15.05 uur

Lezing over 'De diverse stad: een educatief programma' door dr. Tine Béneker
Onderdeel van het grote onderzoeksprogramma Divercities was een educatief project. In alle steden zijn leerlingen, docenten en onderzoekers aan de slag geweest met onderwijsmateriaal waarmee ze diversiteit in de klas en de buurt hebben verkend. Tijdens deze presentatie zullen we iets laten zien van het ontwerp en de ervaringen met de uitvoering.

15.05 - 15.30 uur

Pauze met koffie/thee

15.30 - 16.00 uur

Lezing over 'Sociale netwerken in diverse wijken: soort zoekt soort?' door Anouk Tersteeg, MSc.

Nederlandse steden en stadswijken worden steeds diverser op het gebied van etniciteit maar ook wat betreft huishoudtype, leefstijl en activiteitenpatronen van mensen. Op basis van onderzoek in Feijenoord in Rotterdam zal Anouk Tersteeg ingaan op de implicaties hiervan voor de lokale sociale netwerken van bewoners in diverse wijken. Leidt het wonen in een diverse wijk tot diverse sociale netwerken of leven mensen in dit soort wijken vooral langs elkaar heen – zoals in publieke debatten en beleid vaak wordt gesuggereerd? Als diverse netwerken ontstaan, hoe en waar ontstaan ze dan? Hoe kunnen beleidsmakers sociale cohesie in diverse wijken vergroten?

16.00 - 18.00 uur

Afsluiting en borrel

Praktische informatie

Datum: zaterdag 10 juni 2017 van 13.30 – 18.00 uur

Locatie: Faculty Club Universiteit Utrecht, Achter de Dom 7 te Utrecht
Bij mooi weer zullen de ontvangst, pauze en borrel in de besloten binnentuin plaatsvinden.

Aanmelden: graag voor 2 juni 2017 door uw gegevens en jaar van afstuderen te mailen naar vugs@uu.nl

Prijs: € 20,00 per persoon, graag overmaken naar rekeningnummer NL33RABO 0115 787 488 t.n.v. fiscus V.U.G.S. te Utrecht onder vermelding van uw naam en alumniactiviteit

Menig student ging in de afgelopen jaren met ons mee op excursie naar de Verenigde Staten en New York. Rondlopend, kijkend en luisterend naar de verhalen van bewoners en ondernemers verkenden we de stad. Deze reizen vormen de inspiratiebron voor een boek met 17 wandelingen door buurten op Manhattan, Brooklyn, Bronx en Queens. Iedere wandeling is voorzien van een gedetailleerde kaart en route en het specifieke verhaal over stedelijke ontwikkeling, nieuwe projecten en gebouwen.

Ook als je er nog nooit bent geweest zijn de beelden bekend: de imposante skyline, de Brooklyn Bridge, de Empire State Building, stromen gele taxi's op Broadway, het Vrijheidsbeeld en de joggers in het Central Park. Niet alleen deze symbolen maken de stad uniek. Ook de kleinschaligheid van Manhattan is on-Amerikaans; het eiland is lopend te doorkruisen. Dankzij het overzichtelijk genummerde stratenpatroon is het bijna onmogelijk er te verdwalen. Achter de bekende beelden gaat echter een wereld schuil van minder prominente gebouwen en voorzieningen. Ook buurten die niet vanzelfsprekend behoren tot de toeristische trekpleisters zijn de moeite van een bezoek waard. Evenals plekken die in alle reisgidsen zijn opgenomen, maar waarvan het achterliggende verhaal minder bekend en soms verrassend is.

*Times Square,
foto Irina van Aalst*

City trip naar New York

In de loop van haar 400-jarige geschiedenis heeft New York verschillende fasen doorgemaakt die hun sporen in de gebouwde omgeving achterlieten. Op de ene plek zien we restanten van de historische handelsnederzetting, even verderop de stille getuigen van het industriële tijdperk. Op andere plaatsen zijn oude havenloodsen veranderd in sportcomplexen, zijn kantoorgebouwen in gebruik als luxe appartementen en zijn creatieve bedrijfjes gevestigd in fabriekspanden van weleer. Zo ook aan de westoever van Manhattan in de wijk Chelsea. Dit was ooit de plek van havens en industrie. Het straatbeeld werd bepaald door pakhuizen, depots en scheepswerven. In sloppenwijken woonden immigranten, onder andere uit Puerto Rico. Hun bende oorlogen met de Ierse burens zijn geromantiseerd in de musical West Side Story (1957).

Inmiddels hebben de oude functies aan de West Side plaatsgemaakt voor luxe appartementen, koffiebars, bistro's, galeries en restaurants. Eén van de meest in het oog springende projecten van de laatste jaren is de herontwikkeling van de industriële High Line. Deze 2,5 km lange en 11 meter brede goederenspoorlijn op 10 meter hoogte is beeldbepalend voor de West Side. Door de opkomst van trucks en snellere treinverbindingen reed in 1980 de laatste goederentrein over dit spoor. Al snel waren de oude rails overwoekerd met gras, planten en bloemen. Sloop leek de enige optie maar er was veel verzet. Een groep New Yorkers richtte de Friends of the High Line op. Zij wilden de spoorlijn omvormen tot een parkachtige omgeving waar bewoners en bezoekers konden uitrusten van de hectiek van de stad. Een 'opgetild' park op tien meter hoogte zonder last te hebben van de vele stoplichten en auto's op de begane grond. In 2014 was het een feit. Met een bocht naar de rivier is het nu mogelijk 2,5 km te wandelen van Gansevoort Street tot aan 34th Street met uitzicht op de skyline van Midtown aan de ene kant en de Hudson River aan de andere zijde.

Een ander karakteristiek aspect van New York is het stratenpatroon (the Grid). Het stamt uit 1811. Voor die tijd leefden er alleen mensen op het uiterste zuidelijke puntje van Manhattan in kronkelige straten en stegen. Er werd een verkave-

Station - Oculus Calatrava - One World Trade Centre, foto Irina van Aalst

SoHo, foto Irina van Aalst

Highline/Chelsea, foto Irina van Aalst

ling ontworpen voor een stad die uit zou moeten groeien tot meer dan een miljoen inwoners. Hiervoor moest de wildernis wijken: heuvels werden afgegraven, rotsen opgeruimd en meertjes gedempt. Er ontstond een gloednieuw en glad gebied waar gebouwd kon worden. Van het oorspronkelijke, in de 11e eeuw gevormde, landschap zijn alleen in Central Park nog wat restanten te zien. Nu is New York verdeeld in blokken van gelijke grootte. Maar het is niet gelukt om alle straten recht te maken. Het beroemde Broadway – het oude indianenpad – doorkruist alle loodrechte straten en verstoort het gridpatroon. Inmiddels is New York de grootste stad van de Verenigde Staten met bijna 8,5 miljoen inwoners.

Het staat in ons geheugen gegrift; de aanslag van 11 september 2001. Twee vliegtuigen boorden zich in de torens van het World Trade Center. Ruim 15 jaar later, heeft het gebied van Lower Manhattan een transformatie ondergaan. Het One World Trade Center domineert nu de skyline en op de plek van de voormalige torens is een herdenkingspark geopend. Oud en nieuw wisselen elkaar in dit gebied razend snel af: St. Paul's Chapel, Trinity Church en Federal Hall uit de 18de en 19de eeuw en Calatrava's Oculus (metrostation) en de nieuwe WTC-gebouwen. Een wandeling door Lower Manhattan is als een reis door de tijd.

Citibikes, foto Irina van Aalst

Meer lezen over de geografie, geschiedenis, plannen en projecten (oa. Highline, Waterfront, Citibikes, met de kabelbaan naar Roosevelt Island, de handel in lucht, gentrification) in New York City? Op 10 maart 2017 verscheen het boek 'Wandelen in NYC'. <http://www.odyssee-reisgidsen.nl/gids/wandelen-in-new-york>

Irina van Aalst

Sosjale geografie moet kritieser!

Komende herfst gaat het gebeuren: dan verhuist de hele faculteit Geowetenschappen naar de nieuwbouw op de Uithof, zo'n 700 meter verderop.

Inmiddels wordt druk 'gedeculturd' – lees: weggegooid en opgeruimd (ook in het departement Sociale Geografie en Planologie rukt het Engels op). Na 47 jaar komen het Van Unnik-gebouw (vroeger: Trans II) en de Jan Zonneveld-vleugel (voorheen: Laagbouw Noord) leeg te staan; wat de toekomst van beide gebouwen wordt is nog onbekend. Uit kasten en kelders die al decennia lang niet zijn bezocht, komt veel vergeten materiaal tevoorschijn. Bijvoorbeeld jaargangen van *Stensulgeesee*, het tijdschrift van en voor sociale geografiestudenten in de jaren zeventig. Een bloemlezing door Ben de Pater.

De vakgroep SGS functioneert slecht, want enkele stafleden tonen onvoldoende inzet. De hoorcolleges zijn van een droevig niveau, door de slechte didactische kwaliteit en gebrek aan enthousiasme bij docenten. En, o ja, de integratie van 'kollegesikl' met de tentamenliteratuur moet beter.

Studenten namen geen blad voor de mond, in *Stensulgeesee*. Het blad met de gele omslag zat rug aan rug geniet met het blauwe *Interkontakt*. Dat was het officiële mededelingenblad, dat vol berichten stond over pakweg de komende bespreking van de *Nota bestuursstructuur Interfaculteit* en het nieuwe Dagelijks Bestuur – samengesteld onder het devies 'de juiste man op de juiste plaats' (vrouwelijke bestuursleden waren blijkbaar nog onbekend).

Zo saai *Interkontakt* was, zo levendig *Stensulgeesee*. Een half anoniem

'redaksie-kollektief' schreef het blad vol, met 'intervoes' en af en toe een 'fuijeton'. Het is wennen aan de schrijfwijze van 45 jaar geleden. Het blad plaatst 'evaluaatsies van de introduksie' van eerstejaars, 'ekonomies-geografiese analieses' van de 'situaatsie' op Cuba, presenteert 'idejen' hoe de studie 'sosjale en fiesiese geografie' verbeterd kan worden, en roept 'tematiese spesialisten' onder de stafleden op niet te buigen voor de 'regionalen'.

Het geloof dat de opleiding beter kan en beter moet, blijkt uit vele stukken. Zo presenteren Jan Franke, Hans van Zon en Marten van Meurs in april 1972 een doorwrocht, ruim 30 pagina's en 45 eindnoten bevattend pamflet 'Kritiek op de burgerlijke geografie'. Er zijn oproepen van 'Aksie-frontgeografen'. Af en toe krijgen stafleden de wind van voren. Hebben oudgedienden zich het ideaal van democratisering wel voldoende eigen gemaakt? Zo krijgt professor De Vooy, die op het punt stond met emeritaat te gaan, citaten toegeschoven als:

'Ik zie deze groep maatschappijkritische studenten, deze kleine groep als het zout in het eten, maar je moet natuurlijk wel begrijpen, dat teveel zout het eten bepaald niet lekkerder maakt... De student moet dus maatschappijbetrokken zijn. Maar moet ie dan ook maatschappijkritisch zijn? Is nou een student minderwaardig als zijn wezenlijke belangstelling ligt bij godsdienst, filosofie, kunst of literatuur? Kan hij niet maatschappijbetrokken zijn zonder elke dag pamfletten uit te delen?'

Maar er is ruimte voor een weerwoord van de staf. En studenten steken ook wel eens de hand in eigen boezem. Zouden ze niet eens wat minder zwijgzaam moeten zijn op werkcolleges? Het is een vraag die je nu, decennia later, nog steeds met reden kunt stellen.

Satire

Stensulgeesee is niet alleen begaan met de geografieopleiding, maar ook met de wereld. Met de bouw van Hoog-Catharijne begon de ontmenselijking van de stad Utrecht, multinationals hebben een te grote macht (het is tijd om een 'tegen-strategie' te ontwikkelen), hoera: op Cuba wordt onderwijs gegeven aan arbeiders en boeren, en Nederlandse bedrijven verdienen aan de Vietnamoorlog.

Toch is het niet allemaal loodzwaar. Er staan zelfgetekende cartoons in. Fraai zijn die op de omslag, bijvoorbeeld in juni 1974, als het veldwerk (enquêtes,

pardon ankettes of enketes, afnemen in het Groene Hart) achter de rug is. Op de cartoon belt een uitgebluste, langharige student aan bij een huis: 'Goedemiddag! Uw jonge dynamische enquêteur uit Utrecht!' De keurige huisvrouw die open doet zit niet op zijn bezoek te wachten. Een satire in meerdere afleveringen schrijft Huub Bouwens in 1974-1975. Ze gaat over een hilarisch recreatiegeografisch onderzoek op het Zuid-Franse strand door Graaf Geo en zijn paladijnen. In hun licht verbasterde namen (als Piet Bubbles en dr. Verduivel) konden toenmalige studenten hun docenten herkennen.

Begin jaren tachtig kwam de klad erin. Stensulgeesee ging *Aardnikx* heten, maar het elan was verdwenen. In 1986 stierf het blad een zachte dood. De opvolger heette *Questa*, waarin stafleden en studenten samen een harmonieuze redactie vormden. De tijd van polarisatie was voorbij. In 2010 werd de *Questa* ingehaald door de digitale revolutie. Sindsdien moeten we het doen met digitale nieuwsbrieven verzorgd door de afdeling PR. Voor studenten maakt de V.U.G.S. *Oikoisonline.nl*. Aanbevolen!

Ben de Pater

DEGEOGRAAF

Jaarlijks groeit de kring van afgestudeerde geografen in Nederland. Al deze oud-studenten bezitten samen ontzettend veel kennis over ons vakgebied.

Tijdens hun studie liepen zij stages, schreven scripties en reisden tussentijds ook nog eens de hele wereld rond. Toch hoor je zowel tijdens als na de studie meestal maar weinig over deze waardevolle ervaringen. Afstudeerscripties belanden na beoordeling vaak in de la van de docent en als stagiair word je al snel weer vergeten na de komst van een opvolger. Daarnaast verliezen veel studenten elkaar uit het oog als ze eenmaal aan hun eerste baan zijn begonnen. In principe is dit heel normaal, maar toch is het zonde dat de waardevolle verhalen en informatie verloren gaan.

Zo kwamen wij op het idee om **DEGEOGRAAF.com** te beginnen. Een platform voor en door geografen, waarop het verhaal achter ervaringen kan worden gepubliceerd en waardoor deze informatie ook echt onder de aandacht kan worden gebracht. Na een paar weken brainstormen, het bouwen

van een website en het verzamelen van de eerste artikelen stond er begin oktober een volwaardig platform. Sindsdien zijn er wekelijks vele mooie en vooral diverse verhalen aan toegevoegd.

We hebben gemerkt dat veel medestudenten en andere jonge geografen het ontzettend leuk vinden om elkaars verhalen te lezen en het waarderen dat er aandacht wordt besteed aan iets waar wij allemaal toch een zekere passie voor hebben: alles wat enige betrekking heeft op geografie. Naast onze wekelijkse artikelen schrijven we regelmatig over geografische evenementen, plaatsen we fotoreportages en schrijven we over onze eigen reizen en onderzoeken. Ook zijn we begonnen met een database, waardoor bij interesse in het thema contact kan worden opgenomen met de hoofdpersoon in het betreffende artikel. Contactgegevens kunnen worden aangevraagd met het formulier dat onder elk artikel staat. Zo kunnen we elkaar als geografen nog meer inspireren en helpen.

Sinds kort is het mogelijk om je, voor een euro per maand, te abonneren op onze extra dienst #GEOGRAAF. Hiermee

ontvang je, naast een speciaal voor ons ontworpen katoenen tas, elke maand een exclusief interview met iemand uit ons vakgebied en word je tevens op de hoogte gehouden van belangrijk geografisch nieuws, evenementen en vacatures.

Het beheren van het platform doen we momenteel met drie studenten van de Universiteit Utrecht. Een van ons is net afgestudeerd (Economische Geografie) en werkt fulltime als redacteur, de andere twee zijn nog bezig met hun master (Economische Geografie en Geocommunicatie) en lopen fulltime stage. Het schrijven van artikelen is voor ons daarom een extra activiteit waarvoor we graag onze vrije tijd inzetten. Het mooie van het platform is dat het relatief laagdrempelig is en wij het zo uitgebreid kunnen maken als we zelf willen. We hebben dan ook nog talloze ideeën om het platform nog beter te maken! Ben jij ook benieuwd naar de ervaringen van jonge geografen, wil je je aanmelden als #GEOGRAAF of heb je een verhaal dat je echt wil delen? Je weet ons te vinden!

David Crabbendam, Ramon Holle, Kevin van Huët

Energielabel voor overstromingsrisico's

Recente rivieroverstromingen in het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en andere delen van Midden-Europa benadrukken de urgentie van adequaat overstromingsmanagement.

Hoewel overstromingen één van Europa's duurste natuurrampen zijn, is er relatief weinig aandacht voor dit fenomeen in discussies over duurzame en toekomstbestendige steden. Wonen in laaggelegen stedelijke regio's (zoals de Randstad) is vanuit het oogpunt van klimaatverandering echter niet zonder overstromingsgevaar. Toch zien we dat veel burgers – en in het bijzonder huiseigenaren – weinig tot geen besef hebben van de risico's die het wonen op een dergelijke plek met zich meebrengt. Tegelijkertijd lopen overheden in toeneemende mate aan tegen de grenzen van hun mogelijke ingrepen. Traditionele methoden moeten steeds meer vervangen worden door slimme en innovatieve oplossingen. Co-productie van maatregelen door overheden en individuele burgers lijkt in zo'n situatie de beste strategie. Dit vraagt echter ook bereidwilligheid tot het nemen van maatregelen.

De nog te ontwikkelen Planning Support tool FLOODLABEL moet dit proces

van co-productie gaan ondersteunen in het kader van overstromingsmanagement in Europese steden en regio's. Het FLOODLABEL is een nieuwe tool om huiseigenaren bewust te maken van overstromingsrisico's en ze te informeren over en te stimuleren tot passende preventiemaatregelen. Het bouwt voort op een bestaand label – de *Hochwasserpass* – die door het Duitse Hochwasser Kompetenz Centrum is ontwikkeld. Het bestaande label kan feitelijk als een energielabel voor overstromingsrisico's gezien worden. Een belangrijke toevoeging van het FLOODLABEL is een slimme ICT-applicatie die veel specifiek het overstromingsrisico van een individueel plot in kaart brengt, en tevens de individuele burger veel gericht informeert over de preventiemaatregelen die hij of zij kan nemen. Identiek aan het bekende energielabel kan aan individuele gebouwen een overstromingslabel worden toegekend. Dit label creëert niet alleen meer bewustzijn bij huiseigenaren, maar vormt ook een strategische verbinding tussen de eigenaren, gemeenten, verzekeringsmaatschappijen en waterautoriteiten. Het is de bedoeling om in het project een prototype van het FLOODLABEL Planning Support tool te ontwikkelen

en uit te testen in diverse beleidscontexten in Europa. De tool wordt middels *urban living lab* experimenten getoetst in diverse governance netwerken en in verschillende institutionele en geografische contexten. In Nederland wordt de tool toegepast in een pilotgebied in de metropoolregio Rotterdam-Den Haag. Verder zijn er case studies in België, Duitsland en Oostenrijk.

Om FLOODLABEL te ontwikkelen werken planologen Stan Geertman, Patrick Witte, Thomas Hartmann en Karin Snel samen met universiteiten in Oostenrijk, België en Duitsland. Er wordt gebruik gemaakt van het 3Di platform dat ontwikkeld is door Nelen & Schuurmans, een Utrechts bedrijf dat gespecialiseerd is in het modelleren van waterbeheersmaatregelen. Voor de opschaling van de uitkomsten van het project wordt samengewerkt met softwarebedrijf Vicrea Solutions uit Amersfoort. Het FLOODLABEL project heeft in het kader van het Europese innovatieprogramma JPI Urban Europe subsidie gekregen om deze tool te ontwikkelen. Het project start in mei 2017.

Patrick Witte

'For Women in Science'- beurzen 2016

Een van de twee Nederlandse 'For Women in Science'-beurzen voor het jaar 2016 is toegekend aan Healthy Urban Living onderzoeker Carlijn Kamphuis; de andere ging naar Maeike Zijlmans van het UMC. Kamphuis onderzoekt hoe we zo gezond mogelijk kunnen leven in de stad.

Carlijn Kamphuis is universitair docent bij de onderzoeksgroep Healthy Urban Living van het departement Sociale Geografie en Planologie. Met haar onderzoek naar de leefomgeving,

gezond gedrag en gezondheid wil ze inzicht krijgen in het vraagstuk hoe de inrichting van steden kan bijdragen aan een betere volksgezondheid en kleinere sociaaleconomische gezondheidsverschillen.

De jury vond het voorstel van Kamphuis 'verrassend' en 'sprankelend', met een waardevolle interdisciplinaire aanpak. 'Juist vanwege deze aanpak zal een verblijf op het NIAS van meerwaarde voor haar zijn'.

De beurzen zijn onderdeel van het L'Oréal-UNESCO 'For Women in Science'-programma dat vrouwelijke wetenschappers ondersteunt in hun carrière en daarmee op termijn bijdraagt aan de toename van het aantal vrouwelijke hoogleraren in Nederland.

Met de beurzen ter waarde van 25.000 euro krijgen de laureaten de kans om zich een periode te wijden aan hun onderzoek bij het prestigieuze Netherlands Institute for Advanced Study (NIAS) in Amsterdam.

Nieuws van de V.U.G.S.

Nu het eerste halfjaar van het verenigingsjaar erop zit is het tijd om terug te kijken op de inhoudelijke activiteiten die zijn georganiseerd door het bestuur en de commissieleden uit de 23 commissies.

Zo heeft op 22 november 2016 de Carrièredag plaats gevonden, waar verschillende bedrijven door middel van workshops en een bedrijvenmarkt aan studenten het vakgebied wat meer hebben uitgelicht. Kort daarna op maandag 28 november 2016 vond de eerste lezing plaats in de Cambridge-

bar. Deze lezing ging over 'de ontwikkeling van Rotterdam door middel van de haven' en gaf de leden een blik op de historie van Rotterdam in relatie tot de haven, plus wat de haven de stad nu brengt. Op dinsdag 6 december organiseerde de Binexcommissie de eerste Binnenlandse Excursie, ditmaal naar het Westland, waar de leden die mee waren een inhoudelijke lezing door een economisch geograaf van de Gemeente Westland kregen en een ontspannend bezoek aan een tomatenkas hebben gebracht.

Na de drukke decembermaand zijn 40 V.U.G.S.-ers afgereisd richting Flaine in Frankrijk. Daar is een week lang genoten van de sneeuw, de zon en gezelligheid.

Op vrijdag 17 februari 2017 vond het Nationaal Geografisch en Planologisch Symposium plaats, dit jaar was het in Amsterdam. De ruim 100 deelnemers hebben verschillende lezingen en work-

shops gehad binnen het thema 'The ever-changing metropolis' van onder andere Martijn Duineveld, Zef Hemel en Egbert van der Zee. Er was onder andere aandacht voor de ongelijkheden binnen steden in relatie tot segregatie, innovatieve oplossingen om de stad duurzamer te maken en de toeristificering van de metropool Amsterdam.

De tweede lezing van dit jaar op maandag 13 maart ging over Urban Farming, wederom in de Cambridgebar. Op dit moment zijn de voorbereidingen voor de Buitex in volle gang, de Buitenlandse excursie gaat dit jaar naar Kazachstan! Daarnaast is de Symposiumcommissie druk bezig met het voorbereiden van het jaarlijkse symposium op 9 mei 2017. Het symposium zal gaan over de sociaaleconomische effecten van megasportevenementen in Rio de Janeiro.

Elianne van der Linden
Secretaris en Commissaris Alumni & Archief 2016-2017

Lustrum V.U.G.S.

Het is bijna zo ver, op 13 oktober 2017 bestaat studievereniging V.U.G.S. maar liefst 95 jaar!

Uiteraard zal dit groots gevierd worden en hiervoor zijn de voorbereidingen al in volle gang. De Lustrumcommissie streeft ernaar om voor de leden, docenten en alumni een onvergetelijk Lustrum te organiseren. Dit doet de Lustrumcommissie niet alleen. Er zijn verschillende commissies opgestart (de zogenoemde 'Strums') die de Lustrumcommissie helpen met het organiseren van de activiteiten.

De Lustrumcommissie bestaat uit zes commissieleden. Op constitutionele volgorde zijn dit Jeffrey Peters, Inès Youssef, Jana Surian, Tara Visser, Hans

Engelbert en Carlijn van Leeuwen.

Het XIXe Lustrum staat in het teken van *V.U.G.S. in Wonderland*. Op basis van dit thema zullen er verscheidene activiteiten worden georganiseerd gedurende een periode van anderhalve maand, met als startdatum de openingsstunt op woensdag 4 oktober 2017. Er worden zowel inhoudelijke als ontspannende activiteiten georganiseerd. Hierbij kunt u denken aan een Lustrumsymposium, binnenlandse excursies, een buitenlandse excursie, een Staf-Studentencabaret, een gala, de welbekende V.U.G.S.-feestjes, maar ook niet te vergeten een Reünistendag. De Reünistendag gaat plaatsvinden op **zaterdag 21 oktober 2017**. Over de inhoud van de dag wordt u nog even

in spanning gehouden, maar prik de datum alvast in uw agenda.

Wilt u meer weten over de activiteiten die worden georganiseerd, wilt u graag een steentje bijdragen of heeft u een vraag? Mailtjes zijn altijd van harte welkom op lustrum.vugs@gmail.com. Wij hopen u hierbij genoeg geïnformeerd te hebben en wij zien u graag in oktober!

Inès Youssef
Secretaris XIXe Lustrumcommissie der V.U.G.S.

Het einde van een tijdperk

Nu staat hij er nog. Sterker, het enige echte fallussymbool van de Uithof is zelfs voorzien van een heuse pin-up. Over de volle lengte van het gebouw kijken we in het aangezicht van Hans Clevers. Zoals waarschijnlijk bekend één van de meest prominente kanker-onderzoekers ter wereld en het overduidelijke lievelingetje van het Utrechtse College van Bestuur. In chocoladeletters meldt het spandoek dat Hans aan onze toekomst werkt. Maar hoe lang zal de Utrechtse wetenschappelijke toren nog blijven staan? Het van Unnikgebouw, ofwel het vroegere Trans II, waar zo veel mensen de geografische bril hebben leren opzetten, is aan allerlei kwalen onderhevig en inmiddels al vanaf verdieping 12 leeg. De toekomst van het gebouw is ongewis. Allerlei scenario's passeren de revue van sloop, tot ombouw tot studentenwoningen of superdiscotheek/restaurant, maar het groene licht is nog niet gegeven. Wel valt op dat de stemming ten

aanzien van het gebouw is veranderd want steeds vaker hoor ik nostalgische bespiegelingen over de grijze reus. De voorbereidingen voor de overgang naar het nieuwe gebouw zijn in volle gang.

Zo zijn alle Utrechtse geografen inmiddels ondergedompeld in het fenomeen van 'decluttering', een volgens velen niet bestaande Engelse term die er op neerkomt dat je op de beats van DJ Tiësto zo veel mogelijk van je boeken en rapporten weggooit in de daar voor bestemde bakken. Voor alle geheime rapporten en te 'linkse' artikelen is een aparte bak met gleuf en slot. Na afloop wacht er een heuse pizza. De meegekomen platte dozen kunnen gezellig mee 'gedecollet' worden. Zelf kom ik maar moeilijk op gang. Bij elke ordner, met zuur verzamelde en geselecteerde artikelen, valt het me weer zwaar om deze zo maar aan de prullenbak toe te vertrouwen. In onze favoriete strip Dirk-Jan zagen we de rondborstige

vamp haar luie echtgenoot Bert, onder het mom van al vijf jaar niet gebruikt, moeiteloos bij het oud vuil zetten, maar zelf kom ik daar maar moeilijk toe. En het moet want de hoeveelheid ruimte die mij in het nieuwe geografie gebouw in het vooruitzicht is gesteld, is bepaald minimaal. Per medewerker is er 6 vierkante meter beschikbaar en in het minuscule boekenkastje is maar net ruimte voor het verkiezingsprogramma van de PVV. Ach, de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat in de huidige internationale wetenschapswereld iedereen toch altijd op reis is en dus valt zo'n beperking wel te billijken. Vervelender is dat men ook bij geografie nu heeft gekozen voor een model waarbij pasjes nodig zijn om binnen te komen en studenten niet langer welkom zijn. Juist bij geografie, dat het vooral moet hebben van zijn laagdrempeligheid, lijkt me dat een verkeerde keuze.

Ton van Rietbergen

Colofon

Jaargang 9
Nummer 1, april 2017

Universiteit Utrecht
Faculteit Geowetenschappen
Departement Sociale Geografie &
Planologie
Postbus 80115
3508 TC UTRECHT
www.uu.nl/geo/alumni

Contactpersoon
Erika P. van Middelkoop
Coördinator Alumnibeleid SG&PL
Telefoon 030 253 20 86
E-mail e.p.vanmiddelkoop@uu.nl

Grafische vormgeving
C&M | (Carto-)grafische Vormgeving
[9228] Margot Stoete

Fotografie
Irina van Aalst (omslag), Anna Babel,
Zoe D Cochia, Melissa Lee, David Wills,
Anne Winther Beckman

Doorgeven adreswijziging/Aanmelden alumni

Adreswijziging:

Staat u al als alumnus/reünist V.U.G.S. geregistreerd, maar gaat u verhuizen, dan kunt u uw adreswijziging doorgeven aan: Universiteit Utrecht, Faculteit Geowetenschappen, departement SG&PL t.a.v. Erika P. van Middelkoop, Postbus 80115 3508 TC Utrecht of per e-mail: e.p.vanmiddelkoop@uu.nl

Aanmelden alumni:

Ons adressenbestand zal zeker niet compleet zijn. Mocht u nog weten dat jaar- en/of studiegenoten deze informatie niet krijgen, maar wel graag op de hoogte blijven, laat ons dat dan weten, dan zullen wij zorgen dat zij in het bestand opgenomen worden. Op onze website staat een aanmeldformulier waar u uw gegevens kunt invullen www.uu.nl/geo/alumni.

LinkedIn – Meldt u aan!

Naast het adressenbestand is er ook een LinkedIn pagina alumni sociale geografie en planologie universiteit Utrecht (www.linkedin.com/groups/). Al 1.500 alumni zijn u voor gegaan. Ook via deze pagina wordt u op de hoogte gehouden van allerlei activiteiten en discussies.